

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА

А) Извори:

1. Архивска грађа Војноисторијског института;
  2. Документа публикована у зборницима о народноослободилачком рату југословенских народа, издање ВИИ Београд, томови I, књ. 11, 12, 13, 14, 15, 16; том II, књ. 10, 11 и 9; том III, књ. 5, 6, 7, 8, 9 и 10; том IV, књ. 20, 21, 25, 30, 32, 33; том IX, књ. 5, 9;
- Ратни дневници: Операцијски дневници: 3. пролетерске бригаде, 4. санџачке ударне бригаде, 5. санџачке ударне бригаде, 37. ударне дивизије; Архив ВИИ;
  - Ратни дневник Љубодрага Бурића, Архив ВИИ;
  - Ратни дневник Милутина Мораче, ВИИ;
  - Ратни дневник немачког мајора Бсма, ВИИ;
  - Архивска грађа непријатељских (немачких, четничких, усташких и других) јединица која се чува у Архиву ВИИ.

Б) Литература:

- Хронологија ослободилачке борбе народа Југославије 1941—1945, ВИИ, Београд 1964;
- Војна енциклопедија, Редакција војне енциклопедије, Београд 1960, 1964, 1965;
- Народнаослободилачки рат народа Југославије 1941—1945, књ. 1 и 2, ВИИ, Београд, 1957, 1965;
- Завршне операције за ослобођење Југославије, издање ВИИ, Београд;
- Радован Вукановић: »Ратни пут 3. дивизије«, ВИИ Београд, 1970;
- Милија Станишић: »КПЈ у изградњи оружане снаге револуције 1941—1945. година«, издање Војноиздавачког завода, Београд, 1973;
- Мирко Нуковић: »Сапак у НОР-у«, Нолит — Просвета, 1964, Београд;

- Зборник сећања 8. црногорске бригаде, издање ВИЗ, Београд, 1978;
- Жарко Видовић: »Трећа пролетерска бригада«, ВИЗ, Београд 1972;
- Зборник сећања 3. пролетерске санџачке бригаде, издање ВИЗ, Београд 1970;
- Владимир Дедијер: »Јосип Броз Тито (прилози за биографију)«, Култура 1955, Београд;
- Срећко Милошевић: »Пријепољска битка«, Нолит 1954, Београд;
- Енциклопедија Југославије, ЈТексикографски завод Загреб, 1955—1958;
- Херцеговина у НОБ, Војно дело, Београд 1961;
- Србија у рату и револуцији 1941—1945, издање Српске књижевне задруге, Београд 1976. године;
- Консултовања бораца из јединица које су биле у саставу 37. дивизије;
- Лична сећања аутора, јер је сво време учествовао у борбама 3. и 4. бригаде и 37. дивизије.

САДРЖАЈ

	Страна
УВОД	9
Плима и осека устанка	13
Слободна нововарошка територија	23
Блокада Пљеваља	33
Даноноћне исцрпљујуће борбе на тремећи Србије, Босне и Црне Горе	42
Формирање 3. пролетерске (санџачке) бригаде	48
Четничко дивљање након одласка 3. бригаде из Санџака	59
Формирање 4. санџачке бригаде уочи пријеполске тра- гедије	64
ФОРМИРАЊЕ 37. УДАРНЕ ДИВИЗИЈЕ	84
Први задаци дивизије	88
Одбрана слободне територије у Санџаку и Црној Гори 1944.	96
Противнапади дивизије	103
Сабијање непријатеља у уска подручја градова	120
Маневар ка Прибоју и Рудом	132
Маневрисање преко Лима	143
ОД ИВАЊИЦЕ ДО ГОРАЖДА	171
БОРБЕ ЗА КОНАЧНО ОСЛОБОБЕЊЕ САНЦАКА	188
Борбе са 21. немачким корпусом	204
ДЕЈСТВА ДИВИЗИЈЕ У ИСТОЧНОЈ БОСНИ	220
Форсирање Дрине	228
ОД ВИШЕГРАДА КА РОМАНИЈИ	238
УЧЕШБЕ 37. ДИВИЗИЈЕ У ОСЛОБОБЕЊУ САРАЈЕВА	245
На реду је Сарајево	246
РАЗБИЈАЊЕ ГЛАВНЕ ЧЕТНИЧКЕ ГРУПАЦИЈЕ	258
ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА	279